

*Наталія Олегівна Палій,
аспірантка відділу теорії держави і права
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID: 0000-0003-2380-4442*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ

Постановка проблеми. Методологічні засади є важливим елементом будь-якого дослідження, оскільки вони визначають його характер та якість, а також можуть вплинути на його результати та наслідки. Використання науково обґрунтованих методологічних засад дає змогу досягти об'єктивних і достовірних результатів, що є важливим для розуміння проблем і розробки ефективних рішень.

Саме методологія дає основу наукового пошуку та складається з: системи принципів, методологічних підходів і методів наукового пізнання. Вони уможливають: по-перше, забезпечити відповідність дослідження критеріям науковості (це про принципи); по-друге, сформулювати та засновувати дослідження на відповідній стратегії науково-дослідної роботи, в основі якої – положення доктринальних підходів до розуміння права (це про методологічні підходи); по-третє, застосувати комплекс прийомів, способів та засобів наукового пізнання, що забезпечать вивчення предмета наукового дослідження в межах світоглядного (філософського), загальнонаукового та спеціально-наукового рівнів наукового пізнання (це про методи наукового дослідження).

Говорячи про методи наукових досліджень у сфері правничих наук, можна з впевненістю зазначити, що діяльність науковця пов'язана з постійним науковим пошуком певних конкретних методів наукових досліджень. Проблематика методологічних засад є актуальною, серед іншого, тому, що дуже тісно пов'язана з практичною діяльністю. Саме тому використання певного методологічного інструментарію визначається науковцями самостійно залежно від сфери досліджень. Юриспруденція та, зокрема, теорія держави і права характеризується для дослідників динамічними змінами в методах наукових досліджень і наявних постійних дискусій серед науковців, які пов'язані зі зміною існуючих обставин та наявних умов. Ця проблематика характерна також для дослідження принципів рівності, тобто актуальною є індивідуалізація методологічної основи. Йдеться про індивідуальне визначення та обґрунтування доцільності використання конкретного набору методологічного інструментарію та практики його застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави вважати, що методи правового дослідження – система розумових і/або практичних операцій, принципів, прийомів і правил, які спрямовані на вирішення певних пізнавальних завдань у сфері права з урахуванням певної пізнавальної мети, що зумовлена духовними і матеріальними потребами суспільства і/або внутрішніми потребами самої правової науки [1 с. 456].

Загалом проблематику методології в праві досліджували такі науковці, як: М. Дамірлі, Г. Дубов, О. Котюк, М. Кельман, Н. Крестовська, Ю. Кривицький, І. Канзафарова, Л. Матвєєва, О. Мурашин, Н. Оніщенко, О. Осауленко, О. Петришин, П. Рабінович, В. Сухонос, О. Ющик та ін.

Як зазначала Н. Оніщенко, «чітко обрана методологія є своєрідним компасом, за яким прямує науковець щодо досягнення як самої мети, поставленої для цього дослідницького напрямку, так і стосовно обраного інструментарію у дослідженні тієї чи іншої проблематики» [2 с. 63].

Ряд вчених обґрунтовують необхідність встановлення методологічної основи наукового дослідження шляхом визначення відповідної методологічної стратегії наукового пізнання, що має включати в себе власне виокремлений методологічний підхід, що найбільш відповідає досліджуваній проблематиці та потенційно спроможний у методологічній площині спрямувати дослідника на пізнання явища чи процесу в певному сталому його розумінні [3, с. 116–118; 4, с. 22; 5, с. 16–18].

Методологія – це не процес або явище, яке формує проблему, і не суспільні відносини, що потрібно нормативно врегульовувати, а сукупність структурованих методів, способів, прийомів, які виконують роль інструментарію окремо взятого наукового дослідження [6, с. 135].

Однією із основних структурних одиниць методології, крім її рівнів, підходів, способів, принципів, категорій, є методи дослідження [7, с. 34].

Говорячи про методологічну основу, варто зазначити, що вчені характеризують її як певні раціональні прийоми наукового пізнання, які можуть бути корисними в процесі дослідження певного явища чи аспекту.

Окрім того, до складу методологічної основи відносять не лише прийоми дослідження, а й методологічні навички їх використання, що також мають бути визначені та підтверджені дослідником [8, с. 28], принципи наукового пізнання і аналітичний склад розумових здібностей дослідника тощо. Також вчені визначають методологічну основу дослідження через призму наукового пізнання та метою спрямування дослідника у його науковій роботі [9, с. 7–9]; комплекс методів дослідження, які містить різноманітні структури, проте серед них виокремлюється одна ключова, яка дає змогу досліднику аналізувати конкретні аспекти прояву об'єкта дослідження; наявності рівнів наукового дослідження, що сприяють розмежуванню та подальшому поєднанню теоретичних і практичних (прикладних) досліджень; результати її застосування, які можуть бути класифіковані на різні категорії, включаючи загальні та спеціальні, що визначаються критерієм типу методів пізнання (загальнонаукових або спеціалізованих), які використовуються дослідником тощо.

Ми вважаємо, що неможливо використати окремий метод або методологічний підхід як основу наукового дослідження принципу рівності. Комплексний підхід є необхідним для визначення методів дослідження, що дасть змогу проаналізувати та дослідити різні способи покращення в досліджуваній сфері з метою оптимізації механізмів захисту прав жінок на основі принципу рівності та недискримінації.

Варто погодитись з твердженням Т. В. Росіка про те, що методологічна основа наукового дослідження в науковому аспекті є категорією доволі складною, оскільки передбачає визначення основних принципів наукового пізнання, встановлення, аналіз та обґрунтування доцільності застосування кола методологічних підходів і методів, які доцільно використати для отримання об'єктивних, апробованих, науково обґрунтованих знань про предмет дослідження [10, с. 45–46].

До складу методологічної основи відносять не лише прийоми дослідження, а й методологічні навички їх використання, що також мають бути визначені та підтверджені дослідником [11, с. 28].

Зважаючи на зазначене, доходимо висновку, що всі проаналізовані погляди можуть бути нами підтримані, проте вбачаємо за доцільне обґрунтувати функціональні можливості комплексу методологічних підходів і методів наукового пізнання, що у своїй єдності дадуть змогу досягти мети дослідження – виокремити причини виникнення дискримінації жінок з вразливих груп і знайти можливі шляхи запобігання та протидії такій дискримінації, обґрунтувати недоліки та шляхи удосконалення в Україні. Вважаємо, що методологічну основу наукового дослідження принципу рівності не може становити окремий метод або методологічний підхід. Адже саме комплексний підхід при визначенні методів дослідження дасть змогу проаналізувати, дослідити різні шляхи покращення у досліджуваній сфері задля оптимізації механізму захисту прав жінок на основі принципу рівності та недискримінації.

Метою статті є ретельний аналіз методологічних засад принципу рівності в контексті дослідження питань, пов'язаних із захистом прав жінок на основі принципу недискримінації. З урахуванням важливості теми протидії дискримінації жінок у сучасному суспільстві, що потребує ефективних методів захисту їх прав, розглядається комплексний підхід до визначення методів дослідження, що забезпечує можливість дослідження та аналізу різних шляхів покращення у досліджуваній сфері.

У статті докладно розглядаються концептуальні підходи до визначення методологічних засад дослідження принципу рівності, а також їх практичне використання в аспекті захисту прав жінок. Розглядається важливість використання різноманітних дослідницьких методів у контексті аналізу проблем недискримінації жінок з вразливих груп. Комплексний підхід до визначення методів дослідження дасть змогу більш детально проаналізувати різні аспекти цього принципу та способи його реалізації в практичній діяльності.

На основі такого аналізу можна виявити недоліки та перешкоди, що є завадою повному захисту прав жінок з вразливих груп, та розробити стратегії їх подолання. Окрім того, вивчення методологічних аспектів принципу рівності дасть змогу розширити наші знання про сутність і значення цього принципу в контексті загального захисту прав людини та побудови справедливого суспільства.

Отже, можна стверджувати, що аналіз методологічних засад принципу рівності є важливим етапом у дослідженні питань захисту прав жінок з вразливих груп, а також загалом побудови справедливого та демократичного суспільства.

Основні результати дослідження. Методологічні компоненти, такі, як методи, способи, прийоми наукового дослідження, не продукують нового знання, а допомагають науковцю пояснити сутність обраного ним для аналізу певного об'єкта та предмета дослідження [12, с. 135]. «Методологія, як певна форма світоглядного підходу до дослідження конкретного об'єкта реальної дійсності, ґрунтується на результатах попередніх теоретичних досліджень, дає нам новий погляд на розуміння даних явищ, їхньої реальної сутності» [13, с. 24–25]. Погоджуємося з думкою про те, що методологія не створює новизну, а забезпечує можливість користуватися досвідом інших дослідників та аналізувати об'єкт пізнання, враховуючи набуті знання, використовуючи новітні концепції та погляди.

Принцип рівності є одним із основних принципів права та моралі, і дослідження цього принципу може мати важливе значення для розуміння та покращення соціальних відносин.

Методології властиві інтегративні якості, її ядром є філософія в єдності діалектики, гносеології та логіки у пізнавальному процесі [14, с. 111].

Методологічні засади дослідження принципу рівності можуть включати такі підходи.

Філософський підхід. Для дослідження принципу рівності можна застосовувати філософський підхід, що полягає у розумінні фундаментальних понять, які підкріплюють цей принцип, таких як свобода, справедливість, демократія, людські права та ін.

Соціологічний підхід. Дослідження принципу рівності може базуватися на соціологічному підході, який досліджує соціальні відносини та їх вплив на індивідів та групи. Це дає змогу розуміти, як принцип рівності діє в різних соціальних контекстах.

Юридичний підхід. Для дослідження принципу рівності можна використовувати юридичний підхід, що полягає в аналізі правових актів і рішень судів, що стосуються принципу рівності. Це дає змогу розуміти, як цей принцип реалізується в правовій системі.

Емпіричний підхід. Для дослідження принципу рівності можна використовувати емпіричний підхід, що базується на спостереженні та аналізі фактів, які стосуються принципу рівності в різних контекстах. Це дає змогу отримати об'єктивні дані про те, як принцип рівності діє на різних рівнях і в різних соціальних групах.

Компаративний підхід. Для дослідження принципу рівності можна застосовувати компаративний підхід, що полягає в порівнянні різних країн, регіонів, культур та інших контекстів щодо реалізації принципу рівності. Це уможливорює зрозуміти різноманітність і схожість підходів до рівності в різних частинах світу.

Гендерний підхід. Окремо можна виділити гендерний підхід, який досліджує роль статевої належності та гендерних стереотипів у реалізації принципу рівності. Це дає змогу виявити нерівність між чоловіками та жінками та розробляти способи забезпечення рівності між ними.

Інтердисциплінарний підхід. Дослідження принципу рівності може ґрунтуватися на інтердисциплінарному підході, який поєднує різні методології та підходи для отримання більш повного та глибшого розуміння принципу рівності.

Загалом, методологічні засади дослідження принципу рівності можуть бути різноманітними, і вибір конкретного підходу залежить від цілей та завдань дослідження. Однак використання комплексного підходу до дослідження дасть змогу отримати більш повне та об'єктивне розуміння принципу рівності та його реалізації в різних контекстах.

У контексті принципу рівності методологія права має визначати загальні принципи і механізми захисту прав людини, зокрема прав жінок. Для цього необхідно аналізувати сучасний стан законодавства, що регулює відносини у сфері захисту прав жінок, та з'ясовувати причини недосконалості правових норм і практики їх застосування. Крім того, методологія права повинна враховувати

національні та міжнародні стандарти, що регулюють права жінок, та принципи рівності й недискримінації, що є фундаментальними для захисту прав людини.

Для дослідження принципу рівності можна використовувати різні методи та підходи, що дають змогу розглядати проблему з різних ракурсів і збільшувати науковий потенціал дослідження. Один з таких методів – системний підхід, який дає змогу розглядати проблему в контексті всієї системи суспільних відносин.

Герменевтичний підхід дає змогу інтерпретувати правові норми та їх значення в різних контекстах. Феноменологічний підхід уможливорює досліджувати явища через їх феноменальні властивості та особливості сприйняття. Синергетичний підхід розглядає проблему як складну систему, що містить багато елементів, які взаємодіють між собою. Філософський підхід дає змогу розглядати проблему в широкому контексті світоглядних питань і понять. Історико-правовий підхід дає змогу досліджувати історичний контекст та еволюцію принципу рівності у правовій системі. Категоріальний аналіз дає змогу розглядати проблему через її ключові категорії та поняття. Системно-структурний підхід уможливорює розглядати проблему в контексті структурної організації правової системи. Порівняльно-правовий підхід дає змогу порівнювати різні правові системи та законодавства для виявлення подібностей і відмінностей. Прогностичний підхід уможливорює передбачати можливі наслідки прийнятих рішень, а метод моделювання – створювати математичні моделі для аналізу проблеми.

Для досягнення мети дослідження методологія права має використовувати комплексний підхід, який передбачає аналіз не лише законодавства, а й практики його застосування, суспільної думки та інших соціальних факторів, що впливають на захист прав жінок. Такий підхід дає змогу зрозуміти причини дискримінації та визначити шляхи її подолання.

Крім того, методологія права має створювати загальнофункціональні інструменти для подальшої творчої діяльності вчених-правників. Такі інструменти повинні базуватись на науковому аналізі та відповідати згаданим вище критеріям. Вони повинні включати систему рекомендацій і пропозицій щодо подальшого вдосконалення правового регулювання у сфері захисту прав жінок, на основі принципу рівності та недискримінації.

На нашу думку, у цій сфері рекомендованим є використання системного методологічного підходу. Це означає, що для досягнення мети дослідження (розкриття змісту співвідношення правотворчості вказаних суб'єктів, обґрунтування недоліків і шляхів удосконалення в Україні) необхідно використовувати комплекс методологічних підходів і методів, які у своїй єдності дадуть змогу зрозуміти систему як цілісний об'єкт, з усіма його складовими та взаємозв'язками між ними.

Системний методологічний підхід є одним із можливих підходів до дослідження проблеми принципу рівності. Він базується на розумінні проблеми як системи, що складається з багатьох взаємопов'язаних компонентів. Такий підхід дає змогу розглядати проблему принципу рівності в її комплексності та взаємозв'язку з іншими соціальними, економічними та політичними процесами.

Застосування системного методологічного підходу в дослідженні принципу рівності передбачає аналіз усіх аспектів, що впливають на його реалізацію в практичній діяльності. Для цього необхідно враховувати різноманітні фактори, що по-різному впливають на життя жінок і чоловіків.

Такий підхід дає змогу визначити взаємозв'язки між різними соціальними явищами та процесами, що можуть впливати на реалізацію принципу рівності. Наприклад, дослідження може містити аналіз законодавства, судової практики, економічної ситуації в країні, культурних і релігійних уявлень, гендерних стереотипів та інших факторів.

Важливим елементом системного методологічного підходу є врахування гендерної перспективи в дослідженні. Це означає, що необхідно відображати різні перспективи та досліджувати вплив різних соціальних факторів на життя жінок і чоловіків.

Дослідження з використанням системного методологічного підходу передбачає аналіз та опис взаємодії окремих елементів системи, а також їх впливу на розвиток системи в цілому. Це дає змогу зрозуміти, як різні аспекти дискримінації жінок взаємодіють між собою та впливають на загальний стан справ у цій сфері.

Застосування системного методу дає змогу визначити проблеми, пов'язані з дискримінацією, як складові соціально-економічної системи, а також зв'язки між ними та іншими факторами. На-

приклад, дискримінація жінок у працевлаштуванні може впливати на їх соціальну позицію та економічний статус, що, своєю чергою, впливає на здоров'я та рівень життя.

Системний підхід дає змогу також визначити ефективні механізми захисту прав жінок та інших груп на основі принципу рівності. Це може включати правові механізми, соціальні програми та інші інструменти, які сприяють досягненню рівності в різних сферах життя.

Отже, системний методологічний підхід є ефективним інструментом для аналізу та вирішення проблем, пов'язаних з принципом рівності. Він уможливорює розглядати цю проблему в контексті її взаємозв'язку з іншими аспектами соціально-економічної системи та визначати шляхи досягнення принципу рівності в різних сферах життя.

Також слід відзначити перспективність застосування герменевтичного методологічного підходу. Герменевтичний методологічний підхід у сфері протидії дискримінації жінок є одним із підходів, який зосереджується на розумінні та інтерпретації текстів, зокрема положень законодавства, матеріалів судової практики та суспільних явищ. Він базується на ідеї того, що суспільне явище не може бути розглянуте без уваги до культурного та історичного контексту, в якому воно виникло.

У рамках герменевтичного підходу вивчаються інтерпретації правових документів, політичних програм та інших текстів. При цьому звертається увага на те, які соціокультурні, політичні та історичні чинники вплинули на формування цих текстів і як їх можна інтерпретувати з точки зору принципу рівності.

Герменевтичний підхід також передбачає активну участь суб'єктів дослідження в процесі інтерпретації текстів. Отже, враховуються різноманітні інтерпретації та перспективи на суспільні явища з боку різних груп жінок з вразливих груп.

Звичайно, важливе значення має і феноменологічний методологічний підхід. Його основна мета – дослідити феномен, який виникає від спільного досвіду людей. У контексті вивчення принципу рівності феноменологічний підхід може допомогти вивчити досвід жінок, що стикаються з дискримінацією, розкрити їхні переживання та реакції на ці події.

Феноменологічний підхід дає змогу дослідникам вивчати проблему з точки зору людського досвіду та розуміння, що уможливорює глибше зрозуміти досвід жінок, які пережили дискримінацію та зіткнулися з нерівністю, та їхні взаємини з іншими людьми й інституціями. Використання феноменологічного підходу дає змогу дослідникам зосередитися на тому, як жінки досліджують дискримінацію та як це впливає на їхнє життя, а також на те, як вони намагаються протистояти цим негативним проявам.

Висновки. Отже, використання різноманітних методів дослідження є важливим для розуміння принципів рівності. Комбінація різних методів дає змогу отримувати більш повну картину та підходити до досліджуваної проблеми усебічно.

Наприклад, системно-структурний метод дає змогу вивчити проблему в контексті системи, а феноменологічний метод – зосередитись на дослідженні досвіду осіб, які пережили дискримінацію. Метод порівняльного аналізу правових норм і законодавств різних країн дає змогу виявити кращі практики та досвід інших країн, які можуть бути використані для удосконалення законодавства в Україні.

Прогностичний метод і метод моделювання дають змогу зробити прогноз на майбутнє та оцінити ефективність запропонованих заходів. Історико-правовий метод дає змогу проаналізувати минуле і знайти причини та наслідки дискримінації жінок у минулому, що може допомогти у формуванні більш ефективних стратегій протидії їй.

Використання різноманітних методів дослідження дає змогу отримати детальну інформацію про проблему дискримінації та нерівності, проаналізувати її відповідно до різних критеріїв і визначити найбільш ефективні заходи протидії. Це може допомогти удосконалити законодавство та забезпечити рівність і справедливість у суспільстві.

Принцип рівності є однією з фундаментальних концепцій у багатьох галузях знань, включаючи право, політику, соціологію та етику. Цей принцип стверджує, що всі люди мають бути рівні перед законом, мати однакові права та можливості, без обмежень за ознакою раси, статі, національності, релігії, соціального стану чи інших чинників.

Вивчення принципу рівності дає змогу розуміти, як суспільство повинно ставитися до різних соціальних груп та як забезпечити демократію, рівність і справедливість. Це також уможливорює

розкрити системні нерівності та дискримінацію, які можуть бути в різних сферах життя, таких як працевлаштування, освіта, охорона здоров'я тощо.

Вивчення принципу рівності дає нам змогу стати більш свідомими громадянами та покращувати наше суспільство, створюючи більш рівні умови для всіх людей. Врахування принципу рівності також допомагає нам зрозуміти, що різноманітність індивідів і культур варта поваги та визнання, і що це може принести користь суспільству в цілому.

Список використаних джерел

1. Данильян О. Г., Дзюбань О. П. Методи правового дослідження. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2017. Т. 2: Філософія права / редкол.: С. І. Максимов (голова) та ін. С. 456–460.
2. Оніщенко Н. М., Сунегін С. О., Клещенко Н. О. Методологічний розвиток теорії держави і права: питання сьогодення. Formation of innovative potential of world science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (August 19, 2022). Tel Aviv, State of Israel: European Scientific Platform.
3. Курась Т. В. Теоретико-правові засади нормотворчої діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у їх взаємодії: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Запоріжжя, 2016. 241 с.
4. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навчальний посібник. 9-те вид., зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.
5. Федоренко В. Л. Теоретичні основи системи конституційного права України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2005. 549 с.
6. Новіцький В. Проблемні аспекти методології науково-практичних досліджень. *Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики*: матер. міжнар. наук.-практ. конф.: у 2 т. (Київ, 18 трав. 2018 р.) / редкол.: І. С. Гриценко (голова), І. С. Сахарук (відп. ред.) та ін. Київ, 2018. Т. 1. С. 134–136.
7. Новіцький В. В. Методологія аналізу прав людини та юридичних гарантій їх реалізації. *Держава і право*. Сер. Юридичні науки: зб. наук. праць. 2018. Вип. 80. С. 28–38.
8. Олійник А. С. Організаційно-правові питання забезпечення законодавчої діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 1998. 207 с.
9. Порівняльне правознавство (правові системи світу): монографія / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ: Парламентське вид-во, 2008. 488 с.
10. Росік Т. В. Роль судової практики в сучасній правотворчості: теоретико-прикладні аспекти: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2016. 236 с.
11. Олійник А. С. Організаційно-правові питання забезпечення законодавчої діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 1998. 207 с.
12. Новіцький В. Проблемні аспекти методології науково-практичних досліджень... С. 134–136.
13. Селіванов В. М. До проблеми методологічного забезпечення теоретичного аналізу державотворення і правотворення в Україні. *Право України*. 2006. № 4. С. 21–28.
14. Методологія в праві: монографія / І. Безклубий, І. Гриценко, М. Козюбра, Т. Тарахонич та ін.; за заг. ред. І. Безклубого. Київ: Грамота, 2017. 658 с. (Серія «Про українське право»).

References

1. Danylian O. H., Dzoban O. P. Metody pravovoho doslidzhennia. Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia: u 20 t. Kharkiv: Pravo, 2017. T. 2: Filosofiia prava / redkol.: S. I. Maksymov (holova) ta in. S. 456–460.
2. Onishchenko N. M., Suniehin S. O., Kleshchenko N. O. Metodolohichni rozvytok teorii derzhavy i prava: pytannia sohodennia. Formation of innovative potential of world science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, (August 19, 2022). Tel Aviv, State of Israel: European Scientific Platform.
3. Kuras T. V. Teoretyko-pravovi zasady normotvorchoi diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady ta mistsevoho samovriaduvannia u yikh vzaiedodii: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Zaporizhzhia, 2016. 241 s.
4. Rabinovych P. M. Osnovy zahalnoi teorii prava ta derzhavy: Navchalnyi posibnyk. 9-te vyd., zi zminamy. Lviv: Krai, 2007. 192 s.
5. Fedorenko V. L. Teoretychni osnovy systemy konstytutsiinoho prava Ukrainy: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.02. K., 2005. 549 s.
6. Novitskyi V. Problemni aspekty metodolohii nauково-praktychnykh doslidzhen. *Aktualni pytannia rozvytku yurydychnoi nauky ta praktyky*: mater. mizhnar. nauk.-prakt. konf.: v 2 t. (m. Kyiv, 18 trav. 2018 r.) / redkol.: I. S. Hrytsenko (holova), I. S. Sakharuk (vidp. red.) ta in. Kyiv. 2018. T. 1. S. 134–136.

7. Novitskyi V. V. Metodolohiia analizu prav liudyny ta yurydychnykh harantii yikh realizatsii. *Derzhava i pravo*. Ser. Yurydychni nauky: zb. nauk. prats. 2018. Vyp. 80. S. 28–38.
8. Oliinyk A. S. Orhanizatsiino-pravovi pytannia zabezpechennia zakonodavchoi diialnosti v Ukraini: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.02. Kyiv, 1998. 207 s.
9. Porivnialne pravoznavstvo (pravovi systemy svitu): Monohrafiia / za red. O. V. Zaichuka, N. M. Onishchenko. Kyiv: Parlamentske vyd-vo, 2008. 488 s.
10. Rosik T. V. Rol sudovoï praktyky v suchasniï pravotvorchosti: teoretyko-prykladni aspekty: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Kyiv, 2016. 236 s.
11. Oliinyk A. S. Orhanizatsiino-pravovi pytannia zabezpechennia zakonodavchoi diialnosti v Ukraini: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.02. Kyiv, 1998. 207 s.
12. Novitskyi V. Problemni aspekty metodolohii naukovy-praktychnykh doslidzhen... S. 134–136.
13. Selivanov V. M. Do problemy metodolohichnoho zabezpechennia teoretychnoho analizu derzhavotvorennia i pravotvorennia v Ukraini. *Pravo Ukrainy*. 2006. № 4. S. 21–28.
14. Metodolohiia v pravi: monohrafiia / I. Bezklubyi, I. Hrytsenko, M. Koziubra, T. Tarakhonych ta in.; za zah. red. I. Bezkluboho. Kyiv: Hramota, 2017. 658 s. (Seriiia «Pro ukrainske pravo»).

Палій Н. О. Методологічні засади дослідження принципу рівності

У статті досліджується принцип рівності й наголошується на важливості використання різноманітних методів дослідження для розуміння цього принципу. Авторка відзначає, що принцип рівності є фундаментальною концепцією в різних галузях знань, і його розуміння є ключовим для створення справедливого та рівного суспільства.

У статті розглядаються різні методи дослідження, які можуть бути застосовані для вивчення принципу рівності. Наприклад, системно-структурний метод дає змогу аналізувати проблему в контексті системи, виявляти взаємозв'язки та вплив різних факторів на рівність. Феноменологічний метод зосереджує увагу на дослідженні досвіду осіб, які пережили дискримінацію, що допомагає отримати більш глибоке розуміння проблеми та її наслідків.

Метод порівняльного аналізу правових норм і законодавства різних країн дає змогу виявити кращі практики та досвід інших країн, які можуть бути використані для покращення законодавства в конкретній країні. Прогностичний метод і метод моделювання дають змогу прогнозувати майбутні наслідки та оцінювати ефективність різних заходів для досягнення рівності. Історико-правовий метод дослідження дає змогу аналізувати минуле та знаходити причини та наслідки дискримінації в минулому, що може бути корисним для розробки стратегій протидії дискримінації в сучасному суспільстві.

Загалом, у статті підкреслюється важливість використання різноманітних методів дослідження для розуміння принципу рівності. Це дає змогу отримати комплексну картину проблеми дискримінації та нерівності, розкрити їх причини та наслідки, а також розробити ефективні стратегії для покращення суспільства і створення більш рівних і справедливих умов для всіх громадян. Використання різноманітних методів дослідження дає змогу збирати різноманітні дані, аналізувати їх з різних перспектив і отримувати більш об'єктивне розуміння проблеми.

Ключові слова: жінки з вразливих груп, методологічні засади, вразливі категорії осіб, дослідження принципу рівності.

Paliy N. O. On certain terms and definitions in the legislation on gender equality

In this article, the author examines the principle of equality and emphasizes the importance of using various research methods to understand this principle. The author considers the system-structural method, the phenomenological method, the method of comparative analysis, the prognostic method and the historical-legal method as tools that help to get a more complete picture of the problem. The study of the principle of equality helps to understand how to ensure equality and justice in society, to identify inequalities and discrimination, as well as to improve legislation and create equal conditions for all citizens.

The article is devoted to the study of the principle of equality and the use of various research methods for its better understanding. The author notes that the principle of equality is a fundamental concept in various fields of knowledge, and its understanding is key to creating a fair and equal society.

The article discusses various research methods that can be used to study the principle of equality. For example, the system-structural method allows you to analyze the problem in the context of the system, identify relationships and the influence of various factors on equality. The phenomenological method focuses on researching the experiences of individuals who have experienced discrimination, which helps to gain a deeper understanding of the problem and its consequences.

The method of comparative analysis of legal norms and legislation of different countries makes it possible to identify the best practices and experience of other countries, which can be used to improve legislation in a specific country. Forecasting and modeling allow us to predict future outcomes and evaluate the effectiveness of different measures to achieve equality.

The historical-legal method of research allows analyzing the past and finding the causes and consequences of discrimination in the past, which can be useful for developing strategies to combat discrimination in modern society.

The use of various research methods allows obtaining detailed information about the problem of discrimination and inequality. This allows to analyze the problem from different criteria, taking into account social, economic, cultural and other aspects.

Studying the principle of equality is of great importance for society. It helps to reveal systemic inequalities and discrimination that may exist in various areas of life, including employment, education, health care and others. Equality research helps identify negative trends and develop strategies to counter discrimination and ensure equal opportunities for all.

Overall, this article highlights the importance of using a variety of research methods to understand the principle of equality. This allows you to get a comprehensive picture of the problem of discrimination and inequality, to reveal their causes and consequences, as well as to develop effective strategies for improving society and creating more equal and fair conditions for all citizens. The use of various research methods allows collecting various data, analyzing them from different perspectives and obtaining a more objective understanding of the problem.

Key words: women from vulnerable groups, methodological principles, vulnerable categories of persons, research on the principle of equality.

DOI: 10.33663/2524-017X-2023-14-494-501